

UNIVERSITY OF CAMBRIDGE INTERNATIONAL EXAMINATIONS
International General Certificate of Secondary Education

FIRST LANGUAGE TURKISH

0513/01

May/June 2008

Paper 1 Reading

2 hours

Additional Materials: Answer Booklet/Paper

READ THESE INSTRUCTIONS FIRST

If you have been given an Answer Booklet, follow the instructions on the front cover of the Booklet.

Write your Centre number, candidate number and name on all the work you hand in.

Write in dark blue or black pen.

Do not use staples, paper clips, highlighters, glue or correction fluid.

Answer **all** questions.

The number of marks is given in brackets [] at the end of each question or part question.

At the end of the examination, fasten all your work securely together.

ÖNCE BU YÖNERGEYİ OKUYUNUZ

Eğer size bir Cevap Kitapçığı verilmişse, kitapçığın ön kapağındaki yönergeyi uygulayınız.

Teslim ettiğiniz kağıtların hepsinin üstüne Sınav Merkezinizin numarasını, aday numaranızı ve isminizi yazınız.

Koyu mavi ya da siyah mürekkepli kalem/tükenmez kullanınız.

Tel zimba, ataş, fosforlu kalem, yapıştırıcı ve sıvı yazı düzeltici kullanmayınız.

Bütün soruları cevaplandırınız.

Her soru ya da alt sorunun not değeri sorunun sonunda köşeli parantez [] içinde verilmiştir.

Sınavın sonunda bütün kağıtlarınızı sıkıca birbirine tutturunuz.

This document consists of 4 printed pages.

Önce aşağıdaki iki parçayı da dikkatle okuyup sonra tüm soruları cevaplayınız.

METİN A

POPÜLARİTE ŞAMPİYONU SPOR

Spor neredeyse tüm dünyada, farklı ırk, kültür ve dine sahip toplumların hemen hemen tüm kesimlerinde en popüler olan, medyada en çok yer alan hobi ve eğlencedir. Öyle ki mesela eski ABD Başkanı Clinton ile İzmir’de bir avukat ya da Bombay’da bir tamirci, aynı günlerde sporla ilgili aynı konuyu tartışıyor olabilir. 2004 Atina Olimpiyatlarının açılışını yaklaşık 4.5 milyar insanın TV’den izlediğini biliyoruz.

Sporun bu denli popüler hale gelmesinde medyanın büyük payı vardır. Önce radyo ve gazetelerin daha sonra televizyonun da devreye girmesiyle tüm kitle iletişim araçlarının değişik spor dallarını tanıtmaları, kurallarını öğretmesi, sporun sağlıklı yaşama katkısını vurgulaması ve başarılı sporcuların becerilerini sergilemesi sayesinde, sporla ilgilenenlerin sayısı giderek artmıştır. Yüzlerce TV kanalı, internet sitesi, radyo istasyonu, spor gazetesi, gazetelerin spor ekleri ve dergiler yoluyla medya, spor olaylarını ve sporcuları tüm dünyanın ortak gündemi haline getirmeyi başarmıştır. Konya’nın küçük bir kasabasındaki berber dükkanında genç bir müşteri, ustadan David Beckham’ın saç modelini isteyebilir. Reklamlarda milli basketbolcumuz Mehmet Okur’un falanca marka içeceği içtiğini gören çocuklar, market raflarında o markayı arayabilir. Bu durumda televizyonda en pahalı reklam kuşaklarının spor karşılaşmaları içinde yer alanlar olmasına da şaşmamak lazım.

Sporun, fakirlik, işsizlik, terörizm, çevre kirliliği gibi bir sürü dertle yüz yüze olan dünyamızın tüm sorunlarını çözeceğini iddia edemeyiz. Ama biliyoruz ki, eğer gençlerimiz aktif olarak spor yaparlarsa uyuşturucudan uzak duracak, sağlıklı beslenecek ve hareketsizlikten kaynaklanan 21. yy. hastalıklarından korunacaklar. Bir başka deyişle sağlıklı bir beden ve ruh yapısına sahip bireyler olacaklar. Spor aynı zamanda, birlik, dayanışma, sabır, özveri, kurallara uyma, disiplinle çalışma, yenilgiyi kabullenme, kendinden daha iyi olanı takdir edebilme ve insana çeşitli spor ortamları sağlayan doğayı saymayı öğretir. Bu prensipleri özümseyerek yetişen insanlardan oluşan toplumlar da, sağlıklı ve birbirlerinin problemlerine duyarlı toplumlar olacaklardır. Barış içinde bir dünyayı hedefleyen herkesin sporu her fırsatta desteklemesi gerekir.

Ancak sporun bu kadar popüler olmasının, olumlu katkılarının yanı sıra olumsuz etkileri de vardır. Bu büyük ilgiyi reyting ve tiraja dönüştürmek kaygısıyla medya, sporu magazinleştirmiştir. Artık “yıldızlaşmış” sporcuların özel hayatları, o sporcuları yıldız yapan özellik ve becerilerinden daha çok konuşulmaktadır. Öte yandan medyanın sporcuları yıldızlaştırması, yıldız olma ya da yıldız yaratma arzusunu da aşırı pompalamıştır. Bu nedenle bir yığın genç kendileri için yeteneklerine uygun, ulaşılabilir hedefler koymaktansa, Zidane, Michael Jordan ya da Muhammed Ali Clay olmak hayaline kapılmaktadır. Bir çok beden eğitimi öğretmeni, koç ve hatta anne baba da, çocukları gereksiz rekabete iterek, bazen düzeltilemez duygusal hasarlara sebep olmaktadır. Öte yandan medya ilgisini futbol, beysbol, basketbol, boks gibi spor dallarına yoğunlaştırdığından, medyanın önem vermediği spor dallarında, ya da sanat ve diğer alanlarda yeteneği olan gençler çoğu zaman fark edilememekte ya da popüler sporların yıldızları kadar ilgi görmemektedirler. Belli spor dallarına gösterilen bu ilgi o düzeye gelmiştir ki, bir takımın veya sporcunun çetelesini sıkı sıkıya tutmayanların* birileriyle ortak konu bulması ve toplum dışına itilmemesi oldukça güçtür. Takımının maçını izlerken odanın yalnızca belli bir köşesinde oturup sol kulağını tutarak, maç günlerinde takımına “uğursuzluk” getirdiğine inandığı arkadaşıyla karşılaşmamak için yolunu iki kat uzatarak takımının başarısına katkıda bulunduğunu düşünen “fanatikler” ortalığı sarmıştır! Sonuçta iyi yönlendirilmemiş popülaritenin ortaya çıkardığı manzara şudur: Spor pazarından çıkar sağlamak için dönen dolaplar, doping, steroid ve şike hikayeleri; sansasyonel haber peşindeki spor muhabirlerinin kurgulu sorularının tuzağına düşen sporcu ya da klüp yöneticilerinin sözleri yüzünden saha dışına taşan rekabet ve rekabetin saha dışına çıkmasıyla tanıştığımız holiganlık! Magazinleşmiş spor dünyasında profesyonel sporlar, amatör sporları; büyük takımlar, yerel takımları; paparazzi haberler ise, yetenek, azim ve rekor haberlerini gölgede bırakmıştır.

Bu durumda sporun dünyaya yapabileceği olumlu katkılara ortam hazırlanması için toplumun ve medyanın sporun temel ilkelerini yeniden hatırlaması gerekir: Sporda en önemli şey kazanmak değil katılmaktır; daha hızlı, daha yüksek, daha güçlü olmak için insan kendisiyle yarışır; sporcu Atatürk’ün dediği gibi zeki ve çevik olduğu kadar ahlaklı da olmalıdır ve hepimiz stadyumları kim olursa olsun en iyiyi alkışlamak için doldurmalıyız.

* çetele tutmak: Hesap tutmak amacı ile bir yere çizgi çekmek, not almak.

METİN B

Aşağıdaki mektuplar spordan hoşlanmayan kişilerce hazırlanmış bir internet sitesinden derlenmiştir.

Mektup A – Günaydın benim spordan nefret eden yoldaşlarım! Bu sitede bazılarının mektuplarında “Spora ka duyduğum nefret konusunda yalnız olmadığımı görmek beni çok mutlu etti.” ya da “Merak etme, yalnız değilsin: şeklindeki sözlerini görüyorum. Sırf spora ilgi duymadığımız, ya da açıkça spordan nefret ettiğimiz için kendimizi toplumdaki soyutlanmış hissetmemiz çok yanlış değil mi? Evet, birçok insan spordan hoşlanıyor ama bu onların “normal” olduğu anlamına gelmez, yalnızca birçok insanın “zevksiz” olduğu anlamına gelir. Ben bir müzisyenim ve caza bayılıyorum. Ancak ben benim gibi olmayanları soyutlamaya kalkmıyorum. Benim spora karşı duyduğum nefret spor konusundaki yeteneksizliğimden ve sporu seven ve yetenekli olanların terbiyesizce alay etmelerinden kaynaklanıyor. Okulda beden eğitimi derslerinde takıma en son seçilen hep ben olurdum. Sanki bu yeterince utandırıcı değilmiş gibi bir de bu sırada sınıftaki taş kafalıların aşağılamalarını dinlemek zorunda kalırdım. Zamanla bu utanç önce tepkiye sonra da sporu ve spora düşkün olanları büyük bir zevkle küçümsemeye dönüştü.

Mektup B – Spordan nefret etmeye ben de okulda, takım sporlarına zorlandığımız zamanlarda başladım. Beden eğitimi dersinin resmi amacı herkesin aktif olarak bir fiziksel etkinliğe katılmasını teşvik etmektir. Tam bir palavra! Beden eğitimi, okuldaki kabadayı ve sadistlerin spordan hoşlanmayanlarla alay edip aşağılamaları ve pataklamaları için bir fırsattan başka bir şey değildir. Öğretmenler bile entelektüel konularda daha başarılı olanların öz güvenlerini ve motivasyonlarını yıkmak için ellerinden geleni yaparlar. Hatırlıyorum, en sıkıcı kısmı takım kurmak zorunda olduğumuz zamanlardı. İki kişi (hocalar tarafından) kaptan olarak seçilir, sonra da o iki kişi takımlarını oluşturmak için geri kalanların arasından “adamlarını” seçerlerdi. Sonunda hep en yeteneksizlerin! hangi takıma kalacağı konusunda kavga çıkardı. Her neyse, ben siteyi çok sevdim. Ben de futbolun medya tarafından tanrılaştırıldığı ülkemde davamız için çalışmayı, hepimiz için daha iyi yarımlar ümidiyle sürdüreceğim.

Mektup C – Herkesten farklı olduğumu ilk olarak 8. sınıfta anladım. Yıllar önce beden eğitimi öğretmenimiz sözlü sınav yapıyordu. Hoca sağlık konularıyla ilgili sorular soruyor biz de cevapları yazıyorduk. Son soru olarak hoca dedi ki “Şimdi size notunuzu yükseltmek için bir şans veriyorum. Son soru ...Bu yıl Süper Kupayı kim kazandı?” Sınıftaki herkes hocanın bu torpilini alkışlıyordu. Hoca resmen bir soruyu kopya vermişti. Benim ise cevabın ne olduğu konusunda en ufak bir fikrim yoktu. İşte o zaman farklı olduğumu anladım ve o günden bu yana da değişmedim. Bütün medya çıldırmış gibi yalnızca spor ve sporculardan bahsetse bile hiç bir spor dalına karşı ilgi duymadım. Ve hiç de pişman değilim.

Mektup D – Ben bir basketbol hastasıyım ve neden taraftarı olduğum takımın her maçını izlediğimi, medyada onlarla ilgili her şeyi neden takip ettiğimi spordan nefret eden sizlere anlatmaya çalışayım. Ben de biraz basketbol oynarım ve basket oyuncularının sahada yapabildiklerini takdir edebilirim. Kendim çok uzun boylu değilim. Potaya zar zor dokunabilirim. Kobe Bryant ya da Michael Jordan gibi oyuncuların potaya dokunmak bir yana, diğer oyuncuların üzerinden sıçrayıp topu potanın içine kolayca bastıklarını gördüğümde “Aman Tanrım”, diyorum, “inanılır gibi değil! Ben bunu asla yapamazdım”. Anlıyor musunuz, onları takdir ediyorum! Onların sahada yaptıkları beni şaşkına çeviriyor. Allen Iverson’a bakın! Pek de uzun boylu olmamasına karşın basketbolde ne kadar başarılı! Onun gibi insanlar, azim ve yüreklilikle her şeyin yapılabileceğini gösteriyor insana.

Siz sitenizde bazı sporcuların söylediği aptalca sözleri veriyorsunuz. Bu neyi kanıtlıyor? Atletler de saçmalayabilirler, doktorlar da, tesisatçılar da, avukatlar da, çiftçiler de! İnsanlar saçmalayabilirler. Bu bizim doğamızda var. Sizin kendi siteniz de saçmalıklarla dolu!

Spor izleyenlerin hiç tanımadıkları insanları oturdukları yerden izleyen koca göbekliler olduğunu iddia ediyorsunuz. O zaman sinemadan da nefret ediyor musunuz? Hiç tanımadıkları aktörleri koltuklarında patlamış mısır yiyerek izleyenlerin, koltuklarından sporcuları izleyenlerden ne farkı var?

Ayrıca birçok ünlü sporcu bizi eğlendirdikleri gibi topluma yararlı işlerde örnek olacak eylemler yapıyorlar. Örneğin, Michael Jordan 2001 – 2002 sezonunun tüm maaşlarını 11 Eylül kurbanlarına bağışladı. Buna ne dersiniz?

- 1 Aşağıdaki soruları **Metin A'da verilen bilgileri ve kendi özgün ifadenizi** kullanarak yanıtlayınız. Yanıtlarınız içerik bakımından toplam **20** puan, yanıtlarınızda kullandığınız dil de yazma becerisi bakımından **5** puan içinde değerlendirilecektir.
- (a) Yazar, ABD eski Başkanı Clinton ve dünyanın bambaşka bir yerindeki bir avukat ya da tamircinin sporla ilgili olarak aynı konuyu tartışmasının mümkün olduğunu söyleyerek ne anlatmak istemektedir? [2]
- (b) Reklamcıların spor programları içinde yer alan reklam kuşaklarını tercih etmesinin nedenini Metin A'daki hangi örnekler anlatıyor, açıklayınız. [2]
- (c) Metin A'ya göre dünyada barışı isteyen herkesin neden sporu desteklemesi gerekir? [2]
- (d) Metin A'ya göre sporun magazinleştirilmesinin anlamı nedir? [2]
- (e) Yazara göre yıldız olma ve yıldız yaratma duygusunun olumsuz sonuçları neler olabilir? [2]
- (f) Yazara göre spora ilgi duymayanlar hangi nedenle toplum dışına itilebilirler? [2]
- (g) Yazara göre sporda rekabet nasıl saha dışına taşınmaktadır? [2]
- (h) Metin A'nın yazarının "fanatiklerle" ilgili duygu ya da düşüncesi nedir, açıklayınız. [2]
- (i) Medyanın spora gösterdiği ilgiden yerel takımlar nasıl etkilenmişlerdir? [2]
- (j) Metin A'da sporun temel ilkeleri olarak belirtilen ilkelerden ikisini yazınız. [2]
- 2 Metin A ve B'yi, kendi sözcüklerinizi kullanarak ve sporun günümüzdeki popülaritesinin **olumlu** ve **olumsuz** etkilerini anlatacak şekilde 200-250 sözcüklükle **özetleyiniz**. [25]

[15 puan: Özeti içeriği]

[5 puan: biçim/üslup ve organizasyon]

[5 puan: dil bilgisi]